

РЕЦЕНЗИЯ

от д.п.н. Пламен Радев Иванов, професор в Пловдивския университет “Паисий Хилендарски
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “**доктор**”

в област на висше образование 1. Педагогически науки;

професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието;

докторска програма “Управление на образованието”

Автор: Катерина Благоева Василева

Тема: Управление на кариерното развитие на педагогическия персонал в училищните организации

Научен ръководител: проф. д-р Галин Борисов Цоков

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-6572 от 19. 12. 2018 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Управление на кариерното развитие на педагогическия персонал в училищните организации” за придобиване на образователната и научна степен “доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1. 1. Теория и управление на образованието, докторска програма “Управление на образованието”. Автор на дисертационния труд е Катерина Благоева Василева – задочна докторантка към катедра „Педагогика и управление на образованието” с научен ръководител проф. д-р Галин Борисов Цоков от Пловдивския университет “Паисий Хилендарски”.

Представеният от Катерина Благоева Василева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Той включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС „магистър”)
- заповед за записване в докторантура;

- заповед за провеждане на изпити от индивидуалния план и съответни протоколи за издържани изпити по специалността;
  - протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
  - дисертационен труд;
  - автореферат;
  - списък на научните публикации по темата на дисертацията;
  - копия на научните публикации;
  - декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
  - справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет;
- Докторантът е приложил 5 публикации.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Катерина Благоева Василева е директор на Основно училище „Екзарх Антим I“, Пловдив. Удостоена е с наградата „Неофит Рилски“ за 2017 г. за дългогодишна, цялостна трудова дейност в системата на предучилищно и училищно образование

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Професионалното и кариерното развитие на педагогическите специалисти, в частност на учителите, е ключова политика в страните членки на Европейския съюз. Тя е очертана в редица стратегически документи (Стратегията на Европейския съюз за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, „Европа 2020“, Стратегическата рамка за европейско сътрудничество в образованието и обучението „Образование и обучение 2020“ и др.). Поставените цели и належащите мерки в европейските документи намират отражение и в националните програми, политики и нормативни актове, касаещи предучилищното и училищното образование, и по-конкретно повишаване квалификацията на учителите и кариерното им развитие. Управлението на кариерното развитие на педагогическите специалисти в училищната организация е проблем, който представлява особен интерес както за управлението на училищните организации, така и за редица заинтересовани страни и широката общественост. Поставените цели и задачи в дисертацията са адекватни на темата и тяхното постигане е отразено в структурата на дисертацията.

4. Познаване на проблема

Авторът познава добре проблема, а и той е свързан пряко с неговата работа.

5. Методика на изследването

В изследването са обособени следните методи, които са адекватни на обекта, предмета, целите и задачите на изследването:

- анализ, сравнение, обобщение, систематизиране на теорията по проблема;
- анкетен метод;
- експертна оценка;
- анализ на съдържанието на документи;
- методи за статистическа обработка на резултатите от изследването

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

В дисертационния труд са формулирани следните хипотези:

Хипотеза 1: Допуска се, че в училищните организации има действащи директори и педагогически специалисти на учителски длъжности, които не познават в целия обем нормативните регламенти за кариерно развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, разписани в Наредба 12 за статута и професионалното развитие на директорите, учителите и другите педагогически специалисти.

Хипотеза 2: Допуска се, че сегашният нормативен модел за кариерно развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти в Наредба 12 за статута и професионалното развитие на директорите, учителите и другите педагогически специалисти не е добре изграден и напълно описан нормативно.

Хипотеза 3: Допуска се, че в училищната организация има действащ модел на система за управление на кариерното развитие на педагогическите специалисти на учителски длъжности, но той е частичен и непълен, съдържащ основно онези елементи и дейности, които са нормативно регламентирани като задължителни и елементите и дейностите в него могат да бъдат допълнени, диференцирани, детайлизирани и обогатени.

И трите хипотези са емпирично потвърдени.

Дисертацията се състои от: увод, три глави, заключение, списък с използваната литература, както и отделно книжно тяло с приложения. Обемът на разработката е 354 стандартни страници, от които основен текст 311 страници. Използваната литература

съдържа 242 източника, от които: 66 на кирилица; 58 на латиница; 20 нормативни документа, стратегии и програми (отменени и действащи); 98 интернет ресурси.

В увода е обоснована актуалността на проблема, посочват се извършените изследвания и насочеността на работата към задълбочено изследване на проблема. Мотивиран е изборът на темата, посочват се предметът, хипотезите, целите, задачите и методите на изследване.

Първа глава е: Теоретични основи на кариерното развитие като част от управлението на човешките ресурси. Включва три параграфа. Разгледани са същността и особеностите в управлението на човешките ресурси, моделите за управление на човешките ресурси, системата за управление на човешките ресурси, концептуалните разбирания за същността на кариерата, видовете кариери и модели на кариерно развитие, управление на кариерното развитие в организацията.

Втора глава е: Управление на човешките ресурси и кариерно развитие на учителите в училищната организация. Състои се от четири параграфа, които включват: управление на човешките ресурси в образованието, същност на управлението на кариерното развитие на учителите в училищната организация, модели за кариерно развитие на учителите в образователните системи на други страни, развитие на нормативната регулация по отношение на кариерното развитие на учителите в България.

Трета глава е: Дизайн на емпиричното изследване и анализ на резултатите от емпиричното изследване. Показани са: методите на емпиричното изследване, етапите на емпиричното изследване, анализа на резултатите, обобщаване на резултатите със съответното графично представяне и предложение за подобряване на съществуващата система за управление на кариерното развитие на педагогическите специалисти на учителски длъжности в училищните организации чрез авторски технологичен модел.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

От съдържанието на дисертационната разработка са изведени 6 теоретични и 4 практико-приложни приноси. Те са конкретни и са в контекста на реалността на управлението на кариерата на педагогически специалисти.

От гледна точка на рецензента дисертацията е с теоретични приноси, които могат да се характеризират със следното:

1. Специфична новост, актуалност, важност, значимост за областта на изследването;

2. Налице е определена цялостна концепция;
3. Постигнато е добро ниво на прецизност в използвания език и средства, които са адекватни за постигане на целите на дисертацията и представянето на текста;
4. Спазен е балансът между теоретично и практическо изследване;
5. Решават се задачи и проблеми със съществено значение за кариерното развитие на учителите.

Според рецензента могат да се изведат следните приноси с практически характер:

1. И двете хипотези са доказани след направен обширен, задълбочен и целенасочен анализ.
2. Цялата изследователска енергия на автора е насочена за подобряване и адекватно предефиниране на кариерното развитие на учителите.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите на Катерина Благоева Василева са по темата на дисертацията. Те са без съавторство и са представителни за исканата образователна и научна степен.

9. Лично участие на докторантката

Докторантката е написала текста еднолично и самостоятелно със спазване на утвърдилите се изисквания за такъв тип научни разработки. Резултатите и изводите са лично достойние и заслуга на автора.

10. Автореферат

Авторефератът достоверно възпроизвежда съдържанието на труда.

11. Критични забележки и препоръки

Би могло да се намали обема на разработката..

12. Лични впечатления

Познавам докторантката и имам отлични впечатления от нейната работа по създаване на дисертационното изследване.

13. Въпроси към докторантката

1. Може ли да се смята за рестрикция, изискване от рода за кандидатстване за длъжността „директор на училище или детска градина” да се поставя условие, кандидатът да притежава ОКС „магистър” и да има придобита поне 5-та ПКС?

2. Необходимо ли е държавата да регулира с общ нормативен документ изискванията за удостояване със длъжността :старши и главен учител?

Дисертационният труд **съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати съответстват на специфичните изисквания на Педагогическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Катерина Благоева Василева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност „Управление на образованието“ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Катерина Благоева Василева в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието, докторска програма „Управление на образованието“.

15. 02. 2019 г.

Рецензент: .....

/проф. д.п.н. Пламен Радев Иванов

/

